

INTERNACIONALNA KONFERENCIJA MUZEJSKOG DEPONIRANJA

U Washingtonu je od 13-17. prosinca 1976. održano međunarodno savjetovanje muzejskih stručnjaka na temu "Pohrana predmeta u muzeju". Organizator savjetovanja bio je UNESCO i ICOM, u suradnji s ICOM-ovom radnom grupom Američkog muzejskog udruženja i američke komisije za UNESCO.

Sudjelovalo je 21 referenta i 34 promatrača iz raznih zemalja svijeta. Savjetovanje je imalo dva dijela: prvi, uz sudjelovanje muzejskih stručnjaka svih profila, bio je stručni dio savjetovanja, a drugi je imao otvoren karakter, tj. bio je to slobodan razgovor između 150 muzejskih stručnjaka i svih zainteresiranih iz javnosti.

Zaključci savjetovanja

1. Na savjetovanju se vrlo opširno i detaljno raspravljalo o uvjetima pohrane muzejskih kolekcija, novim metodama i poboljšanju tehnike informiranja, o problemima konzervacije, sigurnosnih mjera i različitih potreba muzeja širom svijeta. Svi su se suglasili da je potrebno učiniti još mnogo da bi se poboljšala pohrana eksponata.

2. Deponiranje je više od jednostavne fizičke činjenice: ono reflektira ulogu muzeja kao čuvara, prikazivača i interpreta objekata kulture i prirode, kao i naučne ustanove. Pohrani i konzervaciji nije se u prošlosti poklanjalo dovoljno pažnje, a u nekim slučajevima to se ne čini ni danas. Vrlo je vjerojatno da je mnogo više šte-

te učinjeno neprimjerenom pohranom nego nekim drugim čimbenicima. Stoga je neodgodivo poduzimanje mjera koje nalaže uloga muzeja kao čuvara vrijednog dijela ljudske prirode i kulturnog nasljedja.

3. Razvoj metoda muzejske pohrane treba ostvariti kao integralni dio općeg plana, u kojemu svaki muzej određuje svoje ciljeve u skladu sa sredstvima, kulturnim i društvenim zadacima prema zajednici, kako bi se najefikasnije iskoristila sva sredstva. Deponiranje treba da bude ključna komponenta u svakom planskom razvojnom procesu.

4. Čuvanje svih kulturnih dobara zahtijeva registriranje, katalogiziranje i konzervaciju. U nekim slučajevima očuvanje kulturnih i prirodnih dobara za budućnost mora striktno voditi računa o vremenu i uvjetima pod kojima se ona prezentiraju javnosti.

Neki muzejski izložci mogu biti postavljeni i tako da su i zaštićeni i pristupačni posjetiocima. S tim u vezi javlja se problem pristupačnosti pohranjenih predmeta i uloge koju bi oni odigrali u širenju znanja.

5. Sudionici su naglasili neke sasvim tehničke probleme deponiranja. Premda su se svi složili da su normativi količine relativne vlažnosti, svjetla i temperature bitno važni za očuvanje predmeta, ipak je istaknuta potreba podataka da se ti normativi revidiraju.

6. Najmodernije metode, uključujući kontejnere, omogućuju najveći postotak iskoristivosti prostora, što je vrlo važno s obzirom na veliki nedostatak prostora u muzejima. Uočeno je da se ti problemi mogu rješavati u suradnji s modernim industrijskim uskladištenjem, jer su problemi isti. Stoga se preporuča veza s industrijom.

7. Kompjutorizacija pruža veliki potencijal za sisteme pohrane, za poboljšanje i izmjenu informacija o muzejskim kolekcijama. Upotreba te tehnologije omogućuje naučnim radnicima, i muzejima efikasniju izmjenu informacija, što obogaćuje kontakte između pojedinih kultura.

8. Očito je postojanje velikih razlika između potreba i mogućnosti u tehnološki razvijenijim zemljama i onim manje razvijenim. Takve razlike postoje i između većih i manjih muzeja. Stoga treba poboljšati suradnju različitih tipova muzeja radi poboljšanja izmjene znanja, naročito uvođenjem novih tehničkih dostignuća.

Preporuke kustosima muzeja

1. Apelira se na sve muzejske stručnjake da što veću pažnju obrate poboljšanju muzejskog deponiranja zbog važne uloge koju imaju muzeji kao kulturne i društvene institucije za zajednicu.

2. Da bi se postigla najefikasnije metoda čuvanja muzejskih eksponata, treba angažirati obrazovane konzervatore i ostale stručnjake tog profila.

3. Naročitu pažnju treba posvetiti procesu izlaganja, istraživanja, pohrane, primanja, rukovanja i konzerviranja. Svaki taj akt mora se minimizirati, povećati brigu za fizičke uvjete u izložbenom prostoru, pri naučnoj obradi i u depoima, s tim da, ako to prilike dopuštaju, uvjeti budu svagdje jednaki.

4. Nove studije, koje bi obradivale relativnu vlažnost zraka, svjetlo i temperaturu, trebalo bi da se protegnu i na zagadjivanje atmosfere, s tim da se razvije mogućnost brzog i efikasnog registriranja količine zagadjeno-

sti unutar muzejskih prostorija.

5. Zbog uvođenja kompjutera u obradu podataka potrebno je izraditi internacionalni standard da bi se mogao iskoristiti sav potencijal muzeja.

6. Trebalo bi poduzeti nova istraživanja i eksperimente u vezi s poboljšanjem metoda pohrane.

7. Da bi se što bolje riješili problemi muzejskog depoziranja, potrebno je povećati ili uspostaviti vezu i suradnju s industrijom, te uvesti standardne specifikacije prilagodjene potrebama muzeja.

8. Svi muzeji treba da izrade planove zaštite zbirke od elementarnih nepogoda i vatre /još i sad najveće opasnosti za eksponate/, i od ostalih načina uništenja. Mjera zaštite mora biti proporcionalna njihovoj važnosti; nadalje, treba naglasiti prioritet pojedinih predmeta u eventualnom spasavanju prilikom nepogoda.

9. Prijeko je potrebna veća suradnja i izmjena informacija, te stručna suradnja stručnjaka muzeja na različitim stupnju razvoja. Savjetovanja i naučni programi trebalo bi da olakšaju suradnju između svih tipova muzeja, šireći još brže novosti s područja muzejske tehnologije, naročito metoda pohrane.

Preporuke zemljama članicama

Budući da je uloga muzeja u svim državama svijeta od velikog značenja za čuvanje čovjekova prirodnog i kulturnog nasljedja, preporuča se svim zemljama članicama da obrate više pažnje muzejskoj pohrani, kao na bitnom elementu u svom radu, i upotrebi muzejskih eksponata. Jed-

noglasno je konstatirano da je financijska pomoć prije-
ko potrebna kako bi se muzejima omogućilo usavršavanje
kadrova i planirani razvoj.

Preporuke UNESCO-a

Budući da je ICOM međunarodna organizacija, čiji je
cilj širenje muzejske djelatnosti, poboljšanje muzej-
skog rada i unapredjenje međunarodne suradnje, predla-
žemo ove akcije:

- izdavanje publikacije koja bi bila sinteza rada ovog
savjetovanja,
- utemeljenje internacionalnog savjeta za muzejsku po-
hranu,
- izdavanje tehničkog priručnika s najosnovnijim princi-
pima deponiranja /naročito treba istaći jednostavne
metode ventilacije i kontrole vlažnosti/,
- organiziranje seminara radi usavršavanja muzejskog
kadra na polju muzejske zaštite i pohrane.

/ UNESCO ICOM 77/SEC. 1, veljača 1977. /

Prijevod s engleskog Višnja Zgaga